⌘ DEN TRONDHJEMSKE POSTVEI

POSTVEIEN I BERGEN / THE TRONDHEIM POST ROAD / DER TRONDHEIMSCHE POSTWEG

N

Ved Kgl.res. av 13. mai 1875 ble det vedtatt å opprette ukentlig postforbindelse mellom Bergen og Trondheim. Da postvesenet ble etablert i 1647 - gikk all post mellom Trondheim og Bergen via Oslo, noe som for driftige bergenske forretningsmenn både var tungvint og dyrt. Direkte postgang var også ønskelig for de viktige fiskeriene, og for embetsverket; de militære, prestene og fogdene som holdt til i distriktene.
Bedre og hurtigere postgang satte større krav til veien. Den utpekte «Sikreste og Bekvemmeste Post Tour» gikk snarveien opp- og nedoverbakke, krysset fjorder, innsjøer og elver, hele 15-17 i tallet på den 700 km lange strekningen. Å frakte posten var nok strevsomt, enten det var på hesteryggen, i robåt, eller til fots på vindfulle fjelloverganger vinterstid. Normalt tok posten 8-10 dager mellom Bergen og Trondheim.
«Den Trondhjemske postvei» skulle være 6 alen (3,7m) bred og ha solide grøfter, men den var lenge bare en gang- og ridesti. Først utover på 1800-tallet kan man snakke om framkommelig kjerrevei.
Ansvaret for vegbyggingen lå til generalveimesteren, Nicolai Fredrich Krohg (1768-87), som var bosatt i Trondheim, og deretter Christopher Johannes Hammer (1787-1823), som hadde tilhold i Bergen.

GB

On 13 May 1785 a weekly post connection between Bergen and Trondheim was established by Royal decree. Up to that time, following the creation of the Norwegian Post Office in 1647, all post between Norway's then two most important cities had had to go via Oslo - which was both inconvenient and expensive for Bergen's industrious tradesmen. A direct postal connection was also of interest to the district's officials, military, sheriffs, priests and bailiffs, as well as the important fisheries that provided the basis for flourishing businesses and increasing trade. A more efficient and faster postal service needed a better road. The designated «Safest and Most Convenient Post Tour» followed the shortest route up and down mountains, across fjords, lakes and rivers - as many as 15-17 along the 700-kilometre route. The journey along the Post Road was always arduous, whether travelling on horseback, in a rowing boat, or crossing the wind-swept mountain passes on foot in the winter. The post normally took 9-10 days between Bergen and Trondheim. Six cubits (3.7 metres) wide with good ditches was the requirement for the Trondheim Post Road, but for a long time it was no more than a footpath or bridle path. It was not really a coach road until well into the nineteenth century. The building of the road was the responsibility of the «Roadmaster General» Nicolai Frederich Krogh (1768-87), who lived in Trondheim, and then Christopher Johannes Hammer (1787-1823), a resident of Bergen.

D

Mit Königlicher Verordnung vom 13. Mai 1785 wurde beschlossen, eine wöchentliche Postverbindung zwischen Bergen und Trondheim einzurichten. Bis zu diesem Zeitpunkt - und seit Gründung des Postwesens im Jahre 1647 - mußte sämtliche Post zwischen den beiden wichtigsten Städten des Landes über Oslo geschickt werden, was für die betriebsamen Bergener Kaufleute viel zu umständlich und teuer war. Auch die Staatsdiener, das Militär, die Polizei, Pfarrer und Landvogte in den ländlichen Bezirken verlangten nach einem direkten Postweg. Nicht weniger nötig war dies für die Fischerei, die die Grundlage für blühende Wirtschaftszweige mit zunehmendem Handel bildete. Eine bessere und schnellere Postzustellung erforderte gute Wege. Die damals gewählte «sicherste und bequemste Posttour» verlief zumeist auf dem kürzesten Weg, bergauf und bergab, über Fjorde, Seen und Flüsse - immerhin 15-17 an der Zahl. Die Reise auf dem Postweg war ziemlich anstrengend, ob auf dem Rücken eines Pferdes, im Ruderboot oder an Wintertagen zu Fuß über zugige Gebirgspässe. Im Normalfall brauchte die Post zwischen Bergen und Trondheim neun Tage.
«Der Trondheimsche Postweg» sollte 6 Alen (3,7 m) breit sein und solide Straßengräben haben, doch lange war es nur ein Fuß- und Reitweg. Erst im Laufe des 19. Jahrhunderts kann von einem brauchbaren Kutschweg gesprochen werden. Die Verantwortung für den Wegebau lag beim Generalwegemeister Nicolai Frederich Krogh (1768-87), der in Trondheim wohnte, und später bei Christopher Johannes Hammer (1787-1823), dessen Wohnsitz Bergen war.

Gunnhildsbrekka

POSTVEIEN I BERGEN OG ÅSANE

«Den Trondhjemske postvei» fra Bergen og nordover gjennom Åsane ble bygget rundt 1800-tallet. Fra Bergen fulgte veien en gammel by- og bygdesti, der det var «indrettet nogle passable Stier og opført Broer over Elvene». Veien gikk 'over mange gyselige Kleve' slik at det var vanskelig å komme fram med hest. Men bøndene i Åsane var lite villige til å utbedre veien, ei heller gjøre det

Flor i Melingen

årlige vedlikeholdet som falt på dem i en travel vår- og høstonn. Dessuten måtte de stå for skyssing av embetsmenn, også det ofte til upassende tider. Uviljen mot veien avtok først da kjerrer ble vanlige utover på 1800-tallet.

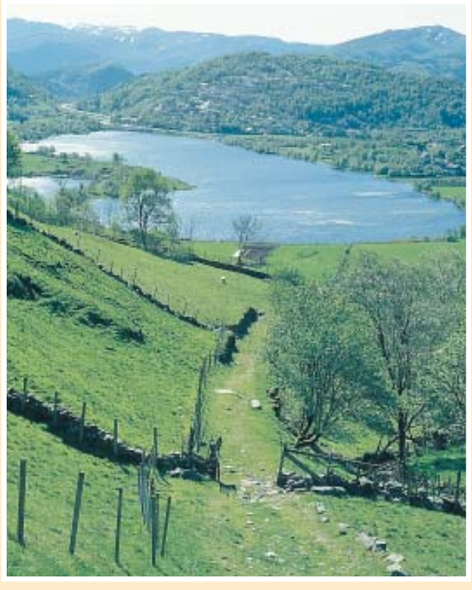

Fra Melingen, Åsane

POSTEN

Fra Bergen sentrum ble posten fraktet på hesteryggen gjennom Øvregaten, Stølegaten og Ladegårdsgaten til Sandviken, der postveien svingte opp ved den restaurerte Midtmøllen ved Gamle Bergen. Videre gikk veien opp Gunnhildsbrekka, over Våkenskaret til Eidsvåg og Øvre Ervik. Derifra opp Glaskaret til Rolland, som var første postgård og skysskifte etter byen. Postveien gikk gjennom dagens Åsane Senter, forbi gamle Åsane kirke til Melingen, Hordvik og Tellevik. Herfra ble posten rodd over til Isdalstø. Både dag og natt måtte alt være 'parat til Postens uopholdelige videre Befordringer'.
Da dampbåtene tok over postføringen på midten av 1800-tallet, ble postveien nedlagt som hovedvei for posten. Det skjedde ved kgl.res. av 23. mars 1868.

POSTVEIEN I DAG

En god del av postveien nordover fra Bergen er borte, bl.a. nedbygd av senere anlagte gater og veier. Men postvei-trasèen kan i hovedsak følges der den går gjennom vakkert og variert kulturlandskap rikt på historiske minner. Ennå finnes vakkert murte veikanter, broer og klopper som forteller om solid gammelt håndverk. Om postveien stedvis er preget av forfall, dels grunnet menneskers uforstand, har en del kultiverings- og restaureringsarbeider gjort veien til et 'levende museum', til opplevelse for dem som søker stillhet og ro på 'gjengrodde stier'.
Og som dikteren Nils Kjær sa: «Det er omveiene, forsinkelsene og sidesporene som beriker ens liv».
God tur!

OM GAMLEVEGEN

Mang ein sår og vegasliten
fot har forma denne veg
men han vart og stundom tråkke
lett av lukkelege steg.
Når dei svære bører tyngde,
gjorde ganga tung og sein,
var det lukka det å finne
vegakant med kvilarstein

EINAR HOVDHAUGEN

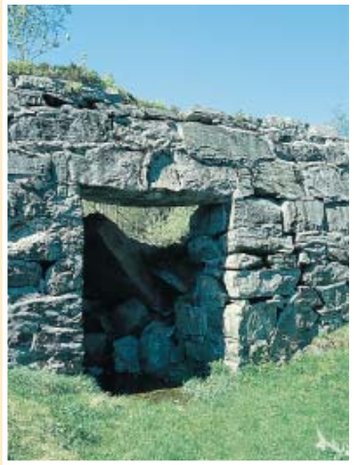

Ishus fra Langevannet

Postbryggen ved Tellevik

⌘ KULTURMINNE:
DETTE ER ET VERNEVERDIG KULTURMINNE; EN DEL AV VÅR FELLES KULTURARV.
VIS RESPEKT OG OMTANKE!

BERGEN KOMMUNE, HORDALAND FYLKESKOMMUNE

Postveien er en del av Nordsjøløypa.

Skiltet er finansiert med bidrag fra:
Fylkesmannen i Hordaland,
Landbruksavdelinga,
Statens vegvesen og Posten

Tekst: Stein Ottosen og Ingemar Nordstrand
Faglig veiledning: Kulturseksjonen i Hordaland fylkeskommune og Kulturkontoret i Åsane

Redaksjon: Kulturlandskapssenteret og Kulturseksjonen i Hordaland fylkeskommune
Kart: Sverre Moe
Produksjon Artic Reklamebyrå